

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ŞI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăştie“ şi „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu preţuri moderate.
Abonamentele şi inserţiunile se plătesc înainte.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Spriginirea culturii şi preparării inului şi cânepii din partea statului.

Cultura inului şi cânepii a fost odinioară foarte înfloritoare şi la românii

noştri, pe când încă se punea temelie pe o pânză sănătoasă şi durabilă, cu care se îmbrăca ţeranul şi pânza de bumbac nu a început încă a o înlocui. Pe atunci aproape fiecare sătean avea o bucătică din locul lui sămănat cu in

sau cânepă, ear' femeia lui harnică ştia cum se prepare fuiorul şi în nici o casă nu lipsea răsboiul de ţesut. Au fost timpuri, când şi femeia lua parte la munca bărbatului, pentru a spori veniturile familiei din care şi ea făcea parte.

O îngropăciune în Venetia.

Am zis: au fost timpuri, căci astăzi în cele mai multe case ţărăneşti nu mai auzim şgomotoasa meliţă şi sprintena suveică, ci pânza se cumpără din oraş gata şi dacă econoama are lipsă de vre-un caer de in sau cânepă îl cum-

pără earăşi gata dela streine, care nu s'au lăsat de obiceiul vechiu, strămoşesc.

Pe când industria preparării cânepii era atât de răspândită încât se şi exporta în ţeri străine, astăzi acest export lăncezeşte cu totul, ear' ce pri-

veşte inul el nu se cultivă şi prepară în măsură mai mare, decât pentru a acoperi trebuinţele din lăuntru. Şi totuşi cultura şi prepararea acestor două articole este foarte rentabilă.

Ministrul nostru de agricultură con-

știu de însemnătatea, ce o pot avea aceste două plante pentru înmulțirea izvoarelor de câștig pentru agricultori, a sprijinit prin mijloace bănești promovarea acestor culturi în timpul din urmă și acum a pregătit un proiect de lege, care credem că va lua ființă în timpul cel mai apropiat și prin care se speră că cultura și prepararea inului și cânepii va lua un avânt deosebit, atât la micii cât și la marii cultivatori.

Acest proiect de lege dimpreună cu o circulară explicativă au fost trimise tuturor societăților de agricultură pentru a-și face observațiunile și noi numai bucura ne putem de grija ce poartă guvernul și pentru prosperarea breslei agricultorilor, care este temelia patriei noastre.

Proiectul de lege se bazează pe următoarele principii:

1. Acele însoțiri, întreprinderi și societăți pe acții, cari înființează stabilimente mai mari, corespunzătoare cerințelor moderne, pentru prelucrarea cânepii și inului și cari își procură materialul brut necesar dela micii proprietari, primesc din suma speselor de zidire și arangiere a acelora până la 50%, și cel mult 75.000 cor. împrumut de stat fără interese, pe care apoi după 10 ani, în decurs de 15 ani au a'î replăti.

2. Insoțiri, cari înființează ateliere mai mici, primesc un ajutor de stat

până la 50.000 cor, care însă, dacă majoritatea acționarilor o formează proprietarii mici, nu-l mai replătesc.

3. Dacă comunele, însoțirile comunale și cercurile proprietarilor înființează topitoare, primesc ajutor de stat până la 5000 cor., fără să-l mai replătească; sunt însă obligate se asigure procurarea moșiei, a atelierului și a celorlalte necesare.

4. Dacă întreprinderea se sistează sau dacă instalațiunile se întrebunțează spre alte scopuri în cursul celor 25 de ani dintâiu, atunci ajutorul de stat trebuie să fie replătit.

5. Ajutoarele și împrumuturile se dau după cercetarea oficioasă și după arangierea atelierelor.

6. Numai produs ungar este admis pentru prelucrare.

7. Atelierele stau sub supraveghierea ministrului.

8. Mașinile necesare să fie fabricațiune ungară.

Din extrasul acesta scurt al proiectului de lege putem să ne convingem cât de mari foloase pot trage cultivatorii nostri, și deoarece sunt multe regiuni populate de români, cari au pământuri potrivite pentru cultura inului și cânepii, îndemnăm pe cărturarii nostri a se interesa de acest lucru și a nisui a iniția însoțiri pentru cultura și prepararea inului și cânepii.

DIN LUME

Boala Papei. Se părea, că Papa a învins moartea. Sâmbătă și Duminică Papa se simțise așa de bine, încât speranțele erau mari, că Papa va rămâne încă mult timp în viață. Luni starea Papei s'a agravat din nou, așa că era în culmea pericolului. Medicii au abzis de ori-ce speranță. Papa își perde din când în când conștiința. Mânile și picioarele îi sunt umflate. Puterile îi scad continuu. Catastrofa poate veni în fiecare clipă.

Turburări sângeroase la Oradea. Duminică deputatul kossuthist radical Béla Barabás a fost la Oradea, unde a ținut un discurs alegătorilor sei. Cu ocaziunea aceasta s'au întemplat scene sângeroase. Poporul adunat, agitat și de socialiști, a fost contra lui Barabás și contra obstrucției în dietă. Barabás nu și-a putut termina discursul. Alegătorii »liberali« și »kossuthiști« s'au luat la bătae. Polițiștii s'au năpustit asupra mulțimei pentru a o împrăstia. Două companii de soldați au venit să facă ordine. Au fost răniți greu 7 polițiști, 6 cetățeni și 4 soldați. Peste 100 persoane au fost rănite mai ușor. S'au făcut multe arestări. Liniștea s'a restabilit abia la miezul nopții. Barabás a dispărut dinaintea poporului și a plecat imediat la Budapesta.

În ședința de Luni a dietei au vorbit despre scandalul dela Oradea-mare deputații Barabás, Komjáthy și Olay. Ministrul president Khuen a răspuns, că nu a avut știre prealabilă

FOIȚĂ

MĂNĂSTIREA ARGEȘULUI

(Urmare și fine).

Manea mi-o vedea
Inima-i plângea.
Și ear' se închina
Și ear' se ruga:
»Sufă, Doamne-un vânt,
Sufă-l pe pământ,
Paltini să îndoae,
Brazil să despoae,
Munții să răstoarne,
Mândra să-mi întoarne,
Să mi-o 'ntoarne 'n cale,
S'o ducă de vale!«
Domnul se 'ndura
Ruga-i asculta
Și sufla un vânt,
Un vânt pe pământ
Care vîjîia,
Paltini îndoia
Brazil despoia,
Munții răsturna,
Dar' cât ce sufla
Mândra n'o oprea

Ea mereu venea,
Pe drum șovăia,
Și s'apropia,
Și, amar de ea!
Eat-o c'ajungea!

IV.

Ear' cei meșteri mari,
Cei nouă zidari,
Cât o și zărea,
Toți înveselea.
Ear' Manea turba
Mândra-și săruta,
În brațe-o lua,
Pe șchele-o urca
Și 'n zid o punea
Și îi tot zicea:
»Stăi, mândruța mea,
Nu te spăric,
Că vrem să glumim
Și să te zidim!«
Mândra mi-l credea
Și vesel rîdea.
Ear' Manea ofta
Și se apuca
Zidul de zidit,
Visul de 'mplinit.
Zidul se suia

Și o cuprindea
Pân' la gleznișoare,
Pân' la pulpișoare.
Ear' ea, vai de ea!
Nici că mai rîdea,
Ci să spăria
Și mereu zicea:
»Manole, Manole,
Meștere Manole,
Ajungă-ți de șagă,
Că nu-i bună, dragă!
Manole, Manole,
Meștere Manole,
Zidul rîu mă strînge,
Trupușoru-mi frînge!«
Ear' Manea tăcea
Și mereu zidea.

Zidul se suia
Și o cuprindea
Pân' la gleznișoare,
Pân' la pulpișoare,
Pân' la costișoare,
Pân' la țîțșoare.
Dar' ea, vai de ea!
Nici că mai rîdea,
Ci mereu plângea
Și mereu zicea:

»Manole, Manole,
Meștere Manole,
Zidul rîu mă strînge
Trupușoru-mi frînge!«
Ear' Manea tăcea
Și mereu zidea.

Zidul se suia
Și o cuprindea
Pân' la costișoare,
Pân' la țîțșoare,
Pân' la buzișoare,
Pân' la ochișori,
Pân' la perișori,
Încât, vai de ea!
Nici să mai zărea,
Ci se auzea
Din zid că zicea:
»Manole, Manole,
Meștere Manole,
Zidul rîu mă strînge,
Vieața mi-se stînge!«

V.

Pe Argeș în jos,
Pe un mal frumos,
Negru Vodă vine
Ca să se închine

despre adunare și a promis că va deschiide o anchetă.

Dl Sturdza și Goluchowsky.

Ziarele din Viena și Budapesta aduc știrea, că trecând spre Karlsbad, dl Sturdza, prim-ministrul României, s'a oprit la Viena, unde contele Goluchowsky a făcut o vizită dlui Dimitrie Sturdza. Cei doi bărbați de stat au conferit aproape o oră.

Benjamin Kállay ministrul comun al finanelor a încetat din viață

Luni la orele 12 $\frac{1}{2}$ din zi, după un morb lung, în etate de 64 ani.

A servit ca ministru comun de finance din 1882 incoace adecă 21 ani.

Visita presidentului Loubet la Londra

Luni a fost la Londra presidentul Franciei Loubet, ca să întoarcă visita, ce o făcuse nu de mult regele Eduard VII. la Paris. La prânzul de gală, ce s'a dat cu această ocaziune, regele Eduard a ținut un toast, în care arată sentimentul prietenesc al Angliei față de Franca și necesitatea, de a fi Franca cel mai bun vecin al Angliei. Presidentul Loubet a răspuns în toastul seu, că visita, ce a făcut-o regele Eduard la Paris, va contribui mult la apropierea între cele 2 națiuni, francesă și engleză, spre binele comun și asigurarea păcii universale.

Revoluție în Persia.

Din Teheran se comunică că Kurzii din provincia Ardebil sunt în plină revoltă. Ei au ocupat toate căile de comunicațiune, jefuesc, iau prizonieri pe cetățeni și pe străini, nu-i eliberează decât

în schimbul unei sume de bani. În mai multe orașe se pregătesc mișcări contra Șahului. Marele Musheid (șeful bisericii persane) e în capul mișcării revoluționare.

Dela Asociațiune.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de *învățător (învățătoare) ordinar* și a postului de *învățătoare suplentă pentru lucrul de mână* la școala civilă de fete a Asociațiunii se publică concurs.

I. Doritorii (doritoarele) de a ocupa postul de *învățător (învățătoare) ordinar* au să presinte comitetului Asociațiunii (Sibiu str. Morii nr. 8) următoarele documente:

1. atestat de botez;
2. document despre calificațiunea cerută prin legea statului, având preferință ceice au calificațiune specială pentru limbi și istorie (nyelv és történettudományi szakcsoport);
3. arătarea despre studiile pregătitoare și ocupațiunea de până acuma;
4. să dovedească, că posed perfect limba română în vorbire și scriere;

Concurentul (concurrenta) ales va avea să observe dispozițiunile statului de organizare al școlii.

Învățătorul ordinar, până când e provisor, primește salariu anual K 1400— solvit în rate lunare anticipative și K 300— bani de cuartir, solviți în 4 rate trimestriale ear' devenind definitiv primește salariu anual K 2000—, bani de cuartir K 600—, 5 cincuenale a K 200— și drept de pensiu delata stat, unde va solvi taxele prescise;

învățătoarea provisorie primește salariu anual K 800— și întreagă întreținerea în internatul școlii, ear cea definitivă primește salariu anual K 1200— întreagă întreținerea în internat, cincuenale și drept de pensiu ca învățătorul. Învățătoarea, locuind în internat, va avea să dea directoarei mână de ajutor la agendele internatului.

II. Doritoarele de a ocupa postul de *învățătoare suplentă pentru lucrul de mână* au să înainteze:

- a. atestat de botez;
- b. document despre calificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învățătoare la școlile civile;
- c. arătare despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acum;
- d. atestat despre cunoștința în teorie și în praxă a lucrului de mână;
- e. să dovedească, că vorbesc bine românește și ungurește, eventual și nemțește.

Vor fi preferite acele concurente, cari — pe lângă calificațiunea din lucrul de mână — mai au calificațiune și din oare-care categorie de studii, îndeosebi din grupul limbilor.

Învățătoarea suplentă primește o remunerațiune anuală de K 600—, solvită în rate lunare anticipative, și întreagă întreținerea în internat.

Învățătoarea angajată va avea să dea directoarei mână de ajutor la agendele internatului.

Terminul de concurs expiră la 15 August a. c. st. n.

Posturile sunt a să ocupa cu 1 Septembrie a. c. st. n.

Sibiu, din ședința delata 2 Iulie 1903 a comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Iosif St. Șuluțu.

Dr. I. Beu,
secretar II.

La cea mânăstire,
Falcică zidire,
Mânăstire 'naltă
Cum n'a mai fost altă.
Domnul cum sosea
Și la ea privea,
Mult se 'nveselea
Și astfel grăia:
'Voi, meșteri z'dari,
Zece meșteri mari,
Să-mi spuneți cu drept,
Cu mâna pe pept,
De-aveți meșterie
Ca să-mi faceți mie
Altă mânăstire
Pentru pomenire
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă?
Eară cei zidari,
Zece meșteri mari,
Cum sta pe grindis
Sus pe coperis,
Vesel se mândrea
Și astfel răspundea:
'Ca noi meșteri mari,
Calfe de zidari,
Alții nici că sunt
Aici pe pământ.

Află că noi știm
Ori când să zidim
Altă mânăstire
Pentru pomenire
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă!

Domnu-i asculta
Și pe gânduri sta
Ș'apoi crunt ridea
Ș'apoi porunca
Șchelele se strice,
Scări să le ridice,
Și pe cei z'dari,
Zece meșteri mari,
Să mi-i părăsească
Ca să putrezească
Colo pe grindis
Sus pe coperis.

Eară cei zidari,
Zece meșteri mari,
Nici că se perdea,
Ci se sfătuia
Ș'apoi își făcea
Aripi sburătoare
De șindili ușoare,
Ș'apoi le 'ntindea

Și 'n văzduh sărea,
Dar' pe loc cădea,
Și unde pica
Piatră se făcea.

Ear' bietul Manole,
Meșterul Manole,
Tocmai când cerca
De-a se arunca,
Eată c'auzea
Din zid că eșia
Un glas nădușit,
Un glas mult iubit
Care tot gemea
Și astfel tot zicea:
'Manole, Manole,
Zidul rău mă stringe,
Trupușoru-mi frînge.
Vieața mi-se stingel
Cum o auzea,
Manea 'ncremenea,
Mințile-ș perdea,
Ochi-i se 'nvălea
Lumea se 'nvirtea,
Norii se 'nvirtea
Și de pe grindis,
De pe coperis
Manea jos cădea!

Ear' unde cădea
Ce se mai făcea?
O fântână lină
Cu apă puțină,
Cu apă sărată,
Apă lăcrămată!

(Din colecția Alexandri).

O îngropăciune în Veneția.

(Vezi ilustrația).

Trist ni-se presintă un conduct funebru ce trece prin strădele orașelor noastre, dar' o impresiune și mai duroroasă ne produce un conduct de acesta în Veneția, unde cahalele de apă țin locul stradelor noastre. Liniștea ce domină acel oraș te îndușează și mai mult. Corpul neînsuflețit a celui mai tinăr vlăstar al familiei este dus pe barca căptușită cu negru la repausul etern, la fermul lagunei ce se vede în depărtare. Triști sunt toți, dar' bunica cu deosebire ar fi bucuroasă să fie în locul nepotului seu, care tinăr, voinic promitea a deveni un om de treabă și sprijin familiei lor.

PENTRU ECONOMI

Floarea soarelui.

Floarea soarelui este o plantă, căreia îi dăm prea puțină atențiune, deși ea ne aduce o mulțime de foloase, ca puține alte plante cultivate. Ea merită a fi sămănată în măsură mai mare și nu numai ici-colea împrăștiată printre cucuruz (porumb). În prima linie ar trebui să fie plantată în număr cât de mare înaintea stupilor, deoarece puține plante dau o recoltă atât de îmbelșugată pentru miere și ceară albinelor, ca floarea soarelui. Semințele ei dau un nutreț excelent păsărilor de casă. Ouăle lor devin mai mari și mai numeroase; păsările însăși se îngrășe mai repede și penele lor capătă un luciu frumos. Uleiul câștigat din semințele floarei soarelui, dacă se curăță, este foarte bun și gustos pentru mâncare; îl putem folosi și la ars și se întrebuițează cu mult succes la fabricarea săpunului. Săpunurile de toaletă așa-numite de „glicerină” sunt mai toate fabricate cu ulei de sămânță de floarea soarelui. Semințele tescuite ne dau turte, care pentru îngrășatul vitelor întrec turtele de semințe de in. Foile verzi ale acestei plante culese și uscate, apoi tocate și amestecate cu țărițe dau un nutreț excelent pentru vacile cu lapte. Cotoarele lemnoase dau pentru localitățile lipsite de lemne un material prețios pentru foc. În fine floarea soarelui mai are și darul că pe unde este plantată în măsură mai mare, însănătoșează clima și frigurile de prin locurile băltoase se reduc mult, dacă nu dispar chiar cu desăvârșire.

Cu toate aceste foloase multe, floarea soarelui nu se cultivă în mare afară de Rusia și China. Floarea soarelui se mulțumește și cu un pământ mai sărac și pentru cultura ei în mare o sămănăm în rânduri de circa 80 centimetri îndepărtate unul de altul. În rând sămănăm tot la 50 ctm. depărtare câte-va boabe de sămânță. Toate lucrările de întreținere nu constau din altceva decât a săpa de 2—3 ori plantele și a le rări ca să nu stea prea dese, căci altfel se prea lungesc în sus și în fine vom rupe din lăstarii laterali cu florile lor, așa ca pe o plantă să nu lăsăm mai multe decât 3—4 flori.

Floarea sau mucezeala la vin.

Pentru a împedeca ca vinul să prindă floare sau mucigaiu în buți vom proceda în următorul mod: Disolvăm (topim) în 100 părți parafină topită 2 părți acid salicilic (din apotecă). În aceasta muiem apoi bețișoare de 1 $\frac{1}{2}$ ctm. lungime și 2 milimetri grosime; și bucățele de dopuri de plută putem folosi. După-ce s'au răcit aruncăm aceste bețișoare pe vin; ele să vor împrăști pe suprafața lui și împedecă astfel formarea mucezelei. Dacă vinul are deja floare, atunci turnăm cu grijă peste el ceva spirt de vin. Floarea sau mucezeala va fi distrusă de acel spirt, ear' bețișoarele susamintite vor împedeca formarea ei.

Medicul casei.

Insomnia.

Insomnia (lipsa de somn) se ivește adese-ori la persoane, care au trecut peste vre-o boală grea; se mai produce prin abus de beuturi alcoolice, fumat prea mult, viață desfrânată, oboseală prea mare spirituală și chiar corporală precum și unele boale nervoase. Pentru vindecarea acestei suferințe să nu se dedea omul cu narcotice, adică medicamente care produc somnul în mod artificial, fiindcă corpul se dedă iute cu ele și în urmă nu mai au nici un efect. Cel mai bun mijloc este ca după boale mai ușoare să căutăm a întări corpul în general și a înlătura cauzele, cari produc insomnia. Când insomnia a provenit din încordarea prea mare a creierului, mijlocul cel mai bun este mișcarea regulată în aer liber, plimbări, gimnastică, aer curat de munte și reținerea totală dela munca cu creeri.

Contra bătăturilor (ochi de găină).

Când ne culcăm luăm o lămâie și tăiem o felie rotundă în miezul ei, curățim coaja și punem felia aceasta pe bătătură legându-o astfel ca toată noaptea să stea pe ea. A doua zi vom putea smulge bătătura cu virful unui cuțitaș (briceag).

Se mai poate întrebuița și un fir (cățel) de usturoiu (aiu) bine pisat și amestecat cu oțet. Alifia aceasta o punem mai multe zile de-arindul peste noapte pe bătătură care în curând se moaie și dispare de sine singură.

PENTRU MESERIAȘI

Pentru fântânari. În fântâni adânci se adună de multe-ori niște gaze otrăvitoare pentru ori-ce ființă viețuitoare prin urmare și pentru om dacă le respiră. Fântânarii, cari au a curăți fântâni sau a face ceva reparaturi în ele, trebuie să se îngrijească a îndepărta aceste gaze înainte de a se cobori în fântână, altcum se expun a se îneca în aerul înăbușitor ce s'a strâns acolo. Pentru a face ca aceste gazuri să se ridice în sus și să facă loc aerului curat, turnăm pe pereții fântânii apă ferbinte. Vaporii (aburii) de apă ce se formează se ridică în sus și iau cu sine și gazele vătămătoare. Un mijloc mai simplu de a ajunge tot la același rezultat este, că luăm o umbrelă (ploier, cort) deschisă cu mânerul în sus și cu ajutorul unei sfori legată de el îl lăsăm în fântână trăgând umbrela repede în sus și lăsându-o earăși în jos; repeșind aceasta de mai multe-ori, în scurtă vreme aerul din fântână va fi renoit. Modul acesta de a îndepărta gazele vătămătoare din fântâni este cu atât mai recomandat, cu cât o umbrelă și o sfoară putem ușor a avea ori-și-unde la îndemână.

Oleiu pentru muște. 2 părți colofoniu și 8 părți ulei de in de culoare deschisă se

topesc laolaltă pe un foc domol și apoi se mai amestecă cu 1 parte miere. Cu amestecul acesta ungem fășii de hârtie, care mai întâiu le-am muiat în o soluțiune de peatră acră (Alaun) și apoi le-am uscat.

Advocatul poporului

Cine e proprietar mic? Camera de comerț și industrie din Budapesta s'a adresat ministrului de comerț cu întrebarea, că cine anume este mic proprietar de pământ. Ministrul a răspuns că ori-ce econom a cărui proprietate nu trece peste 100 jugere catastrale, este proprietar mic.

Competențele caset de ajutoare a bolnavilor ce ar fi restante, femeile nu sunt obligate a le răspunde pentru bărbații lor. (Ord. ministr. de comerț nr. 31311 din 28 Maiu 1903).

Pălrrierii și neguțătorii cu pălării au dreptul a vinde și căciuli de pele pregătite de cojocari, fără a avea nevoie de o îngăduință deosebită. (Ord. ministr. de comerț nr. 75748 din 1902).

Pentru femei.

Apa pentru spălat rufe.

Nu ori-care apă este bună pentru spălat rufe; cu cât e mai curată, adică mai lipsită de materii streine, cu atât este mai potrivită pentru spălat. Cea mai curată apă ce o găsim în natură este apa de ploaie și cea din zăpadă, apoi vine apa limpede din râuri și pârae precum și apa moale de izvor. Apa tare de izvor conține săruri calcaroase (de var), care face ca săpunul să nu se poată topi și formează cu el un corp, care să întărește și se așează în formă de fulgi pe rufe de spălat, așa că în loc să le curățe, le murdărește și mai mult.

Apa care nu este bună pentru spălat rufe din cauza varului, ce conține, o putem face se devie proprie (potrivită) dacă o ferbem sau dacă câțva timp înainte de întrebuițare îi adăogăm ceva sodă și o lăsăm să stea până-ce s'a limpezit. Un adaos de cel mult $\frac{1}{4}$ klgr. soda pentru un hectolitru (100 litri) apă este de regulă îndeajuns pentru-ca apa să o putem folosi după 12 ore.

Sirop de smeură.

Se iau trei părți zamă de smeură stoarsă și strecurată ca pentru dulceață, 2 părți de zahăr și se pune să se topească zahărul, apoi să iuțește focul ca să se lege, punând în cursul legării ceva zamă de lămâie. Récindu-se siropul se strecoară print' o cărpă deasă în sticle, sau print' o pâlnie (Trichter) de hârtie sugătoare, după care se astupă bine.

NOUȚĂȚI

Avis abonaților noștri.

Cu numărul prezent intrăm în al doilea semestru al foii noastre pe anul 1903. Rugăm pe dâți abonați să grăbească cu renoirea abonamentului pe a doua jumătate a anului, care este numai 1 fl. (2 cor.), trimițându-ne și suma ce ne datorează până acum. Numai astfel vom putea expedi și noi foaia regulat și mai departe.

P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp al Aradului a plecat cu trenul accelerat de Duminecă dimineața la Reichenhall, unde va sta pentru a se recrea o lună de zile.

Instalarea episcopilor gr-cat. din Oradea și Lugoj. P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu, ales episcop la Oradea-mre, va fi instalat în noul scaun episcopesc în 2 August n. a. c. (ziua de Sf. Ilie), iar instalarea P. S. S. episcopului Dr. Vasile Hossu la Lugoj în 26 Iulie n. a. c.

Dr. Aurel Vlad în dieta ungară. În decursul desbaterii asupra programului guvernial nou alesul deputat al cercului Dobra, Dr. Aurel Vlad, a declarat în ședința de Mercurea trecută, că ia cuvântul în numele unui partid, care de mult nu a fost reprezentat în parlament. (Strigări: nu va exista nici-odată așa un partid). Alegerile viitoare vor arăta, că Românii vor intra în parlament ca un partid de 18—20 membri, facă Ungurii ce vor vrea. Apoi a expus plângerile Românilor privitoare la politica guvernului, îndeosebi a urgentat reforma electorală cu privire la naționalități; a discutat chestia bancrotului parlamentar, care va urma fiind-că afară de partidul liberal nu există alt partid capabil de guvernare și pe de altă parte fiind-că legea naționalităților nu se aplică. La exclamarea dep. N. Bartha, că aceasta lege ar fi creat abia naționalitățile, Dr. A. Vlad a replicat: Pe noi ne-a creat D-zeu! La aceasta i-a răspuns dep. E. Bartha: D-zeu de sigur a regretat aceasta. Dr. A. Vlad a adresat primului-ministru întrebarea, dacă este decis a aplica legea naționalităților și probează apoi, că Românii au dreptul a se organiza ca partid. Dr. Vlad a accentuat, că a fost cea mai mare volnicie a guvernului de a dizolva partidul român. În fine a declarat, că nu aprobă obstrucția, dar' nu are în guvern încredere și nu ia la cunoștință programul. Discursul dep. Vlad a fost des întrerupt de strigătele deputaților unguri. Președintele camerei a trebuit să îndrumeze de mai multe ori camera la ordine.

Reserviștii de întregire și manevrele din est an. Administrația armatei a ordonat, ca rezerviștii de întregire să nu fie chemați la manevre în lunile când se face secerișul, iar cei cari au fost deja chemați, să se concedieze.

Peregrinaj la mănăstirea Bodrog. Inteligința română din Caransebeș a luat lauda-

bila hotărîre de a aranja în fiecare an, în Dumineca înainte de Sfântă-Măria-mare un peregrinaj la mănăstirea românească Bodrog cu credincioșii bisericii noastre, pentru ai detrage dela peleginajiu la biserici străine cum este la Radna-Lippa.

Accident cu balonul. Vestitul aeronaut brășilian Santos Dumont, a fost Duminecă în mare pericol. Dînsul voia să facă după amiazi o călătorie cu balonul. Abia s'a ridicat însă balonul dela pământ, când motorul s'a aprins. Santos-Dumont a stîns focul și s'a coborît imediat cu balonul pe o corabie de pe râul Seina. Astfel a scăpat cu viață.

Noua lege militară. »Reichswehr« din Viena spune, că noua lege militară va cere 175.000 recruți și 16.000 sub-oficieri mai mult pentru contingentul de pace. Sporul întreg va fi de 87.900 oameni.

O nouă fundațiune. Răposatul preot în Ticvaniul-mare (dioc. Lugojului) Sofronie Pascu și-a testat toată averea, care se ridică la suma de 20.000 cor., ca fundațiune pentru stipendii.

Grevă în Torontal. După-cum scrie »Drapelul«: De câteva zile muncitorii de câmp din comitatul Torontal s'au pus în grevă. Ei pretind îndeosebi urcarea plășilor. Greva a luat în timpul din urmă dimensiuni amenințătoare. Muncitorilor de pe domeniul dela Toracul-mare al contelui Csekonics li-s'au împlinit cererile, dar' ei au venit acum cu noue pretensiuni. Fiind teamă, că se vor întempla turburări, a trimis vicecomitele o companie de soldați și 30 gendarmi la Toracul-mare. Câți-va oameni au fost arestați.

Zăpadă în Elveția. Se scrie din Zürich, că în Elveția e un frig neobicinuit. Pe munți a căzut multă zăpadă.

Băiat cu trei capete. Soția unui locuitor din Nichința (Croatia), numit Covacici, săptămîna trecută a născut un băiat cu trei capete, avînd fiecare căpșor câte un ochiu. În colo nou-născutul ar fi normal, dar' dela o mână și dela un picior lipsesc total degetele. La patru zile după naștere, când s'a expdat știrea, mititelul era sănătos și avea apetit foarte mare.

Zece minute în jurul pământului. Din New-York se anunță, că s'a terminat deja linia telegrafică în jurul pământului și președintele Statelor-Unite Roosevelt a dat Duminecă prima telegramă pe linia aceasta. Peste 10 minute telegrama a sosit îndărăt în New-York, după-ce a încunjurat globul pămîntesc.

Otrăvire cu sînge dela cal bolnav. Unul dintre profesori dela Academia de medicină veterinară din Budapesta Dr. Iuliu Szakáll, a căzut victimă uneia dintre cele mai grozave otrăviri. Mercuri profesorul Szakáll fiind ocupat cu secționarea unui cal mort de dalae (anthrax), în cursul secționării o picătură de sînge l'a stropit în ochiu. Colegii nenorocitului l'au luat îndată în îngrijire, au în-

treprins tot posibilul pentru a împedeca lățirea otrăvirii sîngelui, în care scop chiar și ochiul inficiat i-l'au scos, dar' cu toate acestea puțină speranță e, ca Szakáll să scape de moarte, — știut fiind, că dalacul e una dintre cele mai teribile boale de vite, și că un mititel picur de sînge din o vită cuprinsă de această boală, dacă ajunge în sîngele omului, cauzează moarte.

Academia comercială din Cluj cu anul școlar expirat a încheiat al 25-lea an al existenței sale. În acest restimp a avut 4658 de elevi și ea a fost prima școală comercială în țară, care a înființat internat. De present are 41 de profesori și la a doua școală superioară comercială, al cărui scop este să dea o cultură mai înaltă pe terenul economic și care să formeze pe ascultătorii ei vrednici de poziții mai însemnate atât în țară și în comerțul străin.

O moștenire neașteptată de șapte milioane. După-cum se scrie din Cluj, acolo a sosit o scrisoare dela consulatul austro-ungar din Petersburg, în care guvernul rusesc face amintire, că în Rusia a murit un om cu numele Girsik, care a lăsat 7 milioane avere după sine; deci au fost provocați cei de a aproape lui, farmacistul Girsik Géza și Girsik Gyula oficianți la tren, cari sunt verii repausatului, să-și valorizeze drepturile. Girsik Gyula s'a făcut dară milionar. Știrea aceasta n'a fost crezută în Cluj, însă fu întărită de o scrisoare a doua a consulatului, în care moștenitorii au fost provocați să facă pașii trebuincioși pentru a primi cât de curînd moștenirea.

Vitele de rasa Pinzgau prosperează la noi în Transilvania atât de bine încît nu de mult doi negustori din Salzburg (Austria) au cumpărat în Sighișoara pentru a le exporta în Salzburg 7 vaci, 2 boi și 25 juncani. Ei au plătit pentru o vacă câte 390 cor., pentru părechea de boi 880 cor. și părechea de juncani 560 cor.

Abator de cai în Budapesta. Serviciul de arhitectură a pregătit planul provisor despre zidirea abatorului de cai, care se va face lângă abatorul de rîmători. El va consta din 10 zidiri: două hale de tăiat, o odaie pentru căldare și mașină de rîcorit, 2 odăi de spălat mațele, două șopruri pentru căruțe, o grămadă pentru gunoiu (plat formă), 2 odăi de curățit arangiate modern, o casă pentru supraveghiator, cu o odaie de locuit a portarului, oficiul abatorului de cai și serviciul veterinar, o odaie pentru locuința maistrilor de grajd și încărcătorilor la cale ferată.

Importul de ouă în Germania. Germania a importat din țeri străine în anul trecut (1902) 1,281.538 mîji metr. ouă, în valoare de 115,210.000 mărci (1 marcă 60 cruceri). Din acestea vine pe Austro-Ungaria 43.84 procente, iar pe Rusia 44.53 procente. Importul din Austro-Ungaria a crescut din anul 1895 dela 377.544 la 439.389 mîji metrice în 1902.

Călinarul vechiu și nou al săptămănei.

Dum. a 6-a d. Ros., gl. 4 sft. 4.

Dum.	6 C. Sisoe	19 Aurelia
Luni	7 C. Toma	20 Pr. Iie
Marti	8 M. Procopie	21 Praxedis
Merc.	9 M. Pancrație	22 Maria Mag.
Joi	10 SS. 45 Mucenici	23 Apolinare
Vineri	11 M. Eufemia	24 Cristina
Sămb.	12 Procul Ilarie	25 Iacob

Prim-colaborator: **Const. P. Barcianu.**Redactor-responsabil: **Aurel P. Barcianu.**

Publicațiune de licitație.

Pentru exarëndarea moșiei comasate din Magyar-Bénye (comitatul Târnava-mică) cu adausul din Elekes vis-à-vis de stațiunea căii ferate Szépmező, aparținătoare fundațiunii Br. Bruckenthal și constătătoare din aproximativ 800 jugere catastrale pământ (din care 300 jug. cat. aproximativ arătură, 300 jug. fâneațe, 100 jug. pășune, 40 jug. grădini și viie etc.) dimpreună cu regale de moară, clădiri de locuit și economice spațioase etc. se excric prin aceasta licitație publică pe z-ua de

Mercuri în 29 Iulie 1903

la orele 9 a. m., ce se va ținea în Sibiu în sala de ședințe a presbiterului, Têrgul fênu-lui Nr. 1, cu observarea că până la 28 Iulie orele 5 p. m. se primesc la subsemnatul presbiter și oferte provêzute cu timbru legal, sigilate și cu un vadiu de 800 cor. în număr, hârtii de stat până la $\frac{3}{4}$ din valoarea lor de curs sau librete de deposite la cassa de economii generală din Sibiu.

Durata periodului de arendare începe cu 1 Decemvrie 1903 și se termină cu 30 Noemvrie 1915. Prețul strigării va fi 8800 coroane, presbiterul rezervându-și dreptul a decide liber asupra primirii sau neprimii ofertelor.

Toate condițiunile mai de-aproape se pot vedea în cancelaria presbiterală sau la directorul bunurilor Dr. Ludwig Kirchgatter (piața mică 8), care va da deslășiri la ori-ce informațiune dorită

Pentru cercetarea moșiei a se adresa la administratorul domonial Johan Jeckel, care locuește în comuna vecină Bethlen-Szt.-Miklos.

Se observă încă, că presbiterul este dispus a intra cu noul arendator în pertractări ceea-ce privește clădirile economice de zidit din nou și a le executa în sensul in-voelii stabilite pe spesele fundațiunii.

Sibiu, 23 Iunie 1903.

(197) 1-2

Presbiterul evangelic c. a.

Se caută un băiat de prăvălie

pentru neguțatorie de manufactură

cu 2—3 clase gimnasiale sau reale, care cunoaște și cel puțin o limbă străină.

A se adresa la

Ioan Lazaroiu,
comerciant

7

Orăștie (Szászváros).

„IDEAL”

institat tipografic și librărie

în Hunedoara (Vajda-Hunyad).

Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

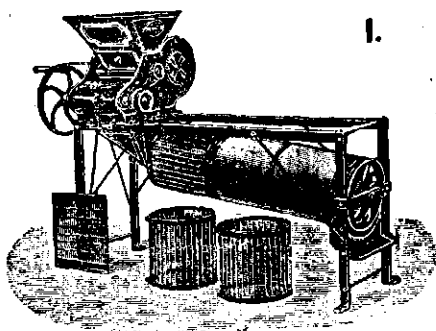
La „Pannonia”

cafenea și restaurațiune

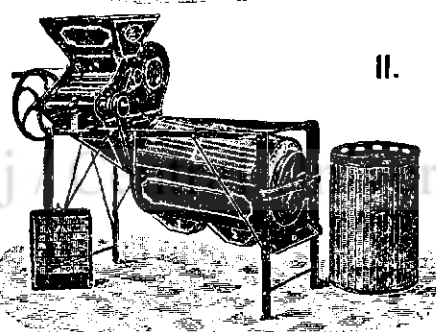
din Orăștie.

In casele unde să află Pretura și Casieria se găseșo beuturi și mânoări

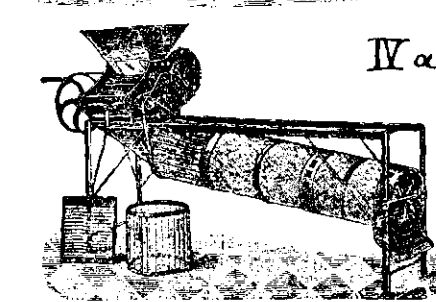
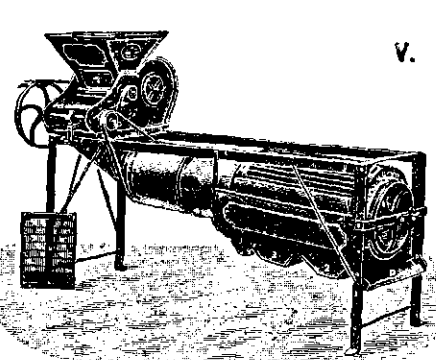
bune și ieftine.

I.

II.

IV_a

V.

Triorul I. întocmit pentru curățirea de grâu și sêcară sau pentru orz și ovês.

* * *

Triorul II. întocmit pentru curățirea de săcară și grâu sau orz și ovês și pentru sortarea grăunțelor în două sau în trei despărțeminte, alegând și semințele de burueni în un despărțemint deosebit.

* * *

Triorul IV_a întocmit de a alege ovêsul sau orzul din grâu, sau ovês din orz separând totodată și semințele de burueni.

* * *

Triorul V. întocmit pentru grâu și ovês sau pentru orz și ovês. Grăunțele se sortează în 4 despărțeminte deosebite și afară de aceasta mai alege și semințele de burueni.

* * *

Eu liferez aceste triore cu manta de tinichea (pleu) frezat și țin în depositul meu numai de acestea. Acestea sporesc la lucru cu 25% mai mult ca cele cu tinichele numai stozuite. Triore cu tinichele stozuite cu 5% mai eftine.

* * *

Rog a comanda triorele la timp mai bine chiar mai de vreme.

* * *

Recomand totodată și pressele (teasourile) de vin și poame.

* * *

— Se acordă și plata în rate pe lângă interese de 6%.

(141)

* * *

28-52

Prețuri curente amănunțite se trimit la cerere gratuit și franco.

Carol F. Jickeli, Sibiu.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depositele: *Str. Rottenbiller 33.* Localul de vânzare: *Str. Andrássy 23.*

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

28-52

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată. Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de case de fer și oțel o o o o

alui

R. ÖSZY (195) 3-26

Strada Dumbrăvii Nr. 3

Sibiu Nagyszeben

Strada Bruckenthal Nr. 5

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

„AGRICOLA“

Însoțire economică de magazin și anticipații

(148) și-a început activitatea în piața din Hunedoara 11-26

HUNEDOARA.

Cancelaria însoțirii se află în piață: casele Doamnei v. d. POPOVICI.

Magazinul însoț. se află în piață: casele MÁTYÁSFFY.

Însoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovės, țărițe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acordă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvaerice).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courante.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortizație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune rării, că acest aparat

e a se da împrejur vindecă boale vechi

(190) de 20

de ani. 10-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinși, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteți, fructuri de ureche, hătaie de inimă, sgârșciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârșciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimit hani. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprii fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

Editor-proprietar Aurel P. Barcianu.

IOAN ANDRESCU,

Friseur și Perrükquer în Orăștie (Szászváros).

P. T.

Salonul de frizat, ras și tuns, întemeiat la anul 1868 în Orăștie prin Ioan Andrescu (Strada între târguri, nr. 6 lângă Magistratul orășenesc), care s'a bucurat de atunci și până-acum de cel mai bun renume, — se recomandă onoratului public, ca

SALON DE FRISAT, RAS ȘI TUNS HIGIENIC DE I-ul RANG!

reconstruit și arangeat cu totul din nou, în care se lucrează după recerintele igienice de acum, cu aparate de desinfectare parisiene și utensilii antiseptice de clasa primă parisiene, apoi după metoda modernă de acum cu privire la îngrijirea părului și a bărbii etc.

Serviciul solid și prompt, al onorațiilor mei mușterii și cunoscuți vor fi și pe viitor conduse de principiile reale pe care să întemeiază oficina mea.

Tot felul de înoiri ce ating specialitatea mea, le voi introduce neamănat și le voi aduce la cunoștința onorațiilor mei mușterii.

Notez mai departe. că din punct de vedere igienic, voi folosi în oficina mea numai specialități de Paris de clasa primă și anume: toate recuisitele, cum sunt mașinile de tuns, foarfecele, briciurile etc., se desinfectează îndată după întrebuințare în aparatul special de desinfectare parisian, întrebuințându-se: formalin, sublimat, carbol etc., apoi pastă antiseptică pentru briciu, așa că este cu desăvârșire eschisă posibilitatea ca prin acleși recuisite să treacă de a unul la altul boala de piele (mai cu seamă la ras).

In oficina mea să folosește deja:

MANTAUA DE HĂRTIE DE MĂTASĂ,

apărător de tot nou și igienic pentru frizat, ras și tuns, apoi guler patent pentru tuns cu prinșitor de păr tăiat, ce face imposibilă căderea părului mărunt pe lângă grumaz.

Cremă de ras parisiană prima, fără amestecare cu apă. „Allin Voraus“ suplinitor săpunului de ras. Pulvere de săpun și săpun de cabinet parisian prima.

După ras, pentru îndepărtarea din obraz a jubritelor, coșilor și roșetei pielii, folosesc 1/10°/o Sublimat, Crystall-Sirius și o specialitate de apă igienică cum și Bloc-Hyalin, Bloc-Higienic și Tablete-Regina etc.

Ceva mai nou:

Ștergare de obraz din hârtia de mătăsă „Krépe“

pentru sbicit, veritabile, în crem și alb, folosite numai la o radere.

Anunț apoi, că am deposit permanent de tot felul de

PERUCE DE STRADĂ ȘI DE TEATRU,

de tot soiul, pentru ori-ce etate, atât pentru d a m e, cât și pentru d o m n i. Toupete, bretonuri pentru dame, plete, frisetete, etc., precum și deposit de le-gătoare de mustăți de felurite soiuri; colorii de păr și cosmetice etc.

Imi țin încă de datorință e exprima onorațiilor mei mușterii mulțumirile mele pentru sprijinul de până acum, și îi rog a mă onora și mai departe cu sprijinul lor prin cercetarea salonului meu de frizat.

Cu toată stima

IOAN ANDRESCU,

Friseur și Perrükquer în Orăștie.

Rog cetiți atestatul medical de mai jos!

ATESTAT MEDICAL

(Trad. din nemțește).

Să constat prin aceasta oficios, că Salonul de frizat și ras al dlui Ioan Andrescu din Strada Tîrgurilor, este azi perfect arangeat de nou, conform cerințelor moderne și igienice! Mobile potrivite scopului și ireproșabil curate, împodobesc ambele saloane, cel mare și cel mic, cari sunt provăzute cu lumină electrică, și toate așa arangeate, că pot fi fundamentul desinfecției!

Toate peptenele, perile de păr și celelalte instrumente, să desinfecțiază într'un Desinfector-Formalin de Paris; briciurile și mașinile de tuns să spală cu Pastă antiseptică și cu soluție de carbol de 50%, deplin curățitoare!

Toate mantalele pentru tuns și servietele, sunt de cele de hârtie de mătăsă chemicește curată, făcute anume numai pentru o întrebuințare.

Pentru ungere cu săpunule, să foloseste o pulvere de săpun igienică, se pregătește în amestec cu apă feartă, fața se unge apoi cu Kaiserborax, sau, în casu i date, cu 1-10°/o soluție de sublimat cu Borsäure, Crystall-Sirius, și se pudrează prin o mașinărie igienică de sistemul cel mai nou.

La întrebuințarea ori-cărui soiuri de mijloace cosmetice, să pune în acest local mare grijă pe aceea, ca ori-ce instrument, care ar putea răspândi vre-o boală de piele, să fie nimic.

La toate cele amintite mai sus se mai adauge și aceea, că dl Ioan Andrescu e dextru a-și împlini toate funcțiunile sale de barbier și friseur și de tuns, așa de curat, că ori-ce răspândire a vre-unei boale de păr și de piele, de pe un individ pe altul, să arată exchisă!

Orăștie, 29 Aprilie 1903.

Dr. Victor Markovitch m. p.,

medic fizic orășenesc.

(196) 1-6

Tip. Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.